

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperativ, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Ofensivă bancară? — O intențiune de împăciuire compromisă de invitați.

„Ofensivă bancară”?...

Ziarele din Capitală și provincie se ocupă zilnic de modificarea ce va suferi faimoasa Lege pentru asanarea datoriilor agricole. Se publică diferite proiecte, că asanarea proprietarilor de peste 10 Ha va fi abrogată integral, — sau că se va menține asanarea până la 50 Ha etc.

În proiectata modificare unii văd o ofensivă a forțelor bancare din Țară, care n'ar fi altceva decât avanposturile capitalului internațional, recte a cămătăriei rapace și devoratoare. Teza susținută și de organe prefinse naționaliste. Tot atâta reacredință câtă ignoranță!

Dacă cineva este scutit de efectele conversiunii sunt totemai băncile și creditorii străini. — Vezi art. 52 aliniat 1. Și încă dacă ar mai fi rămas la putere francmasonul dl C. Argetoianu, — după informațiunile ce deținem — s'ar fi interpretat ca o bancă străină, societatea a cărui capital societar în proporție de 51% ce este în mâna supușilor străini. Deci ar fi societăți străine toate instituțiile financiare cointeresari a capitalului străin, începând cu Societatea Bancară a dlui C. Argetoianu până la ultima băneufă maghiară afiliată vr'unei bănci din Budapesta. În schimb toate băncile românești din Ardeal, tot atâtea citadele ai românismului pe vremea opresiunii străine, jertfite pe altarul calvarului sărmanilor debitori...

Capitalul internațional atât cât este interesat în România n'are nevoie de modificarea conversiunii, nefiind atins de dispozițiile acestei legi și având de altcum mijloace cu mult mai eficace să-și apere eventuale interese primejduite de vre-o legiuire românească în stil moscovit!

Capitalului internațional — poate — îi convine distrugerea băncilor noastre pentru a ne avea economicește complet dependenți de el... În tot cazul nu o privește și nu o doare soarta micii noastre băneufe din vârful dealului sau fundul văii pierdute al Ardealului, respective soarta acționarului, deponentului fărăn român, harnic și mândru!...

Ne doare însă pe noi și vom lupta pentru dărâmarea acestei legi scelerate, pentru salvarea elementului celui mai econom și interesant vieții economice. Vom duce o luptă foarte ușoară pentru că forța împrejurărilor mult mai tare decât voința păcătoasă a unora va impune modificarea radicală sau chiar abrogarea tuturor acestor legiuiri. Modificarea va fi forțată să se facă indiferent cine ar fi la cârma Țării, chiar dacă s'ar mai menține la guvern dl C. Argetoianu.

S'a spus în repețite rânduri de cei interesați și se afirmă și acum, că este o necesitate inevitabilă de a salva fărănimea din ghiarele cămătarilor fără suflet, adecă din ghiarele băncilor noastre, creațiunea capitaliștilor nemiloși. Dar chiar azi după aproape 14 ani dela Unire, sunt între Români din Ardeal capitaliști, în sensul adevărat al cuvântului, afară de câțiva politicieni veroși, — cari n'au intrat în conducerea băncilor? Preotul,

călul, micul funcționar, liber profesionistul, țărănul, fundațiunile bisericesti, culturale etc., sunt acționarii băncilor noastre ei sunt marii noștri capitaliști. Depoziții sunt tot aceeași, în plus văduvele, orfanii, servitorii cari au agonisit zeci de ani câteva mișoare, bani albi pentru zile negre. Iată domnilor, cămătari hărăpăreși. Ei sunt cei fără milă, nu debitorii „agricoli“ și nu d-na general cutare et tuti quanti, cu averi fabuloase și unii convertibili de drept..

Este cea mai mare insanitate și demagogie a afirma caracterul capitalist — internațional al băncilor noastre. Este știut de toți cei de bună credință istoria băncilor noastre și structură lor *altruistă*. Chiar în zilele acestea am răsfoit Monografia celui mai vechiu institut financiar românesc din România, scrisă în 1897 cu ocaziunea jubileului de 25 ani, de regretatul Petra Petrescu. Iată cum s'au înființat băncile noastre:

„Ideia despre înființarea unui institut românesc de bani, a conceput-o mai întâiu răposatul Visarion Roman, la anul 1869.

Cu un an mai înainte se înființase „*la bancă transilvăneană în Brașov*“ cu capital de 300.000 — fl; tot atunci se puse temelie la înființarea băncii de asigurare „*Transilvania*“ în Sibiu.

La 1869 V. Roman fu angajat de directorul de pe atunci al „*Transilvaniei*“, Adolf Worell, de inspector al societății, cu scop ca să facă propagandă printre români, atât pentru subscrieri de acții, cât și pentru câștigarea de clientelă, care să se asigure la bancă.

* * *

Visarion Roman s'a născut la 5 Iulie 1833 în comuna Seuca comitatul Târnava-mică din Transilvania. El a fost, aceea ce numește englezul *self-made man*, om care s'a ridicat prin energia proprie. Avea spirit viu, pururea în agitare. Deșteptăciunea lui îl făcea să observe multe lucruri practice, din cari încerca multe. Era neobosit. De aceea îl vedem un an profesor supleant la cursul pedagogic din Sibiu, învățător în Rășinari, contabil și supraveghetor la tipografia Arhidiecezană, scurt timp redactor la „*Telegraful Român*“, mai târziu notar în Rășinari. În răstimpul acesta a prelucrat mai multe manuale de școală, scotea foaia pedago-

gică „*Amicul școlai*“, calendarul „*Amicul poporului*“, iar la 1868 înființează în Rășinari o casă de păstrare care, însă nu mai există.

* * *

În calitate de inspector, V. Roman a cucerat aproape toate centrele române.

Din schimbul de idei, avut cu diferite persoane în aceste călătorii, cum și din experiența ce și-a câștigat-o cu această ocaziune, de altă parte văzând înlesnirea cu care s'au înființat amândouă institutele amintite, cari în mare parte s'au realizat tot cu capitale române, V. Roman și-a pus întrebarea:

„Oare nu s'ar putea înființa și între români un institut curat românesc?“

„M'am convins de tristul adevăr, ce l'am citit în „*Gazeta Transilvaniei*“, zice V. Roman, că românul de câteori s'a întovărășit cu alții, totdeauna a fost înșelat“.

La întrebarea pusă, singur și-a dat răspunsul:

„Se pot înființa și la români asemenea institute, îndată ce vor fi oameni, care vor ști cum să apuce lucrul“.

Convingerea aceasta nu i-a mai dat odihnă. Il frământa ziua noaptea.

Cu o stăruință de fier s'a pus deci pe studiu. A comparat statutele mai multor institute, a adoptat ce i s'a părut bun, a adăugat, ce i s'a părut practic. Și după ce a fost gata cu un proiect de statute, s'a pus pe gânduri.

Cum să se realizeze acest proiect?

* * *

V. Roman a conceput ideia, dar „puterile îi erau prea mărginite“, după cum singur mărturisește.

Însuși nu era în stare să o realizeze. Lipsa punctul de căpetenie, punctul lui Arhimede.

Dar geniul lui neadormit i-a inspirat și aici unica idee mântuitoare.

A căutat și a ales din toți români din Transilvania și Ungaria șapte nume din cele mai ilustre pe timpul acela. Acestea erau:

1. Iacob Bologa, consilier de curte în pensiuie, bărbat care prin cunoștințele sale ajunsese într'un post de stat din cele mai de frunte și de mare influență.

2. Timoteiu Cipariu, fost profesor, director gimnazial, pe atunci canonic metropolitan în Blaj, bărbat cu reputațiune literară.

3. Paul Dunca de M. Sajo, consilier guvernial în pensiune în Sibiu, iarăși bine cunoscut la români.

4. Ioan Hannia, profesor, protopop și director seminarial în Sibiu.

5. Alexandru Mocioni.

6. Antonie Mocioni.

Familia Mocioni se bucura pe atunci, ca și astăzi, de stimă generală la toți românii din Transilvania și Ungaria. Lupta națională, demnă, ce se purta atunci în „Albina”, ziar întemeiat (1866) și susținut de această familie, ajutoarele nenumărate, ce cu o mână largă le împărțea finerilor români de pe la școlile înalte, erau tot atâtea titluri de adorațiune pentru ilustra familie.

7. David Baron Urs de Margine, colonel c. r. în pensiune, eroul român, distins pe câmpul de luptă, care pentru virtuțile sale militare era cunoscut și stimat de toți românii.

Aceștia erau stâlpii pe cari avea să se razime farul luminător pentru emanciparea noastră economică.

Planul odată stabilit, V. Roman la comunicat mai întâiu consilierului Iacob Bologa, căruia i-a trimis mai târziu și proiectul de statute, rugându-l să convină și să câștige pentru ideile pe ceilalți membri din Sibiu amintiți mai sus, de asemenea și pe consilierul în pensiune Elia Măcelariu, despre care dânsul susținea, că l-ar designa pentru postul de director primar al institutului Adn. A.

Membrii din Sibiu toți au fost însuflăți de ideile.

Pe Mocioni și pe canonicul Cipariu ia cercetat V. Roman în persoană.

Dânșii încă au aderat la ideile.

În Blaj V. Roman a fost sprijinit cu căldură de I. M. Moldovan, pe atunci profesor, astăzi preposit capitular.

În Aprilie V. Roman convine în Lugoj cu Dr. A. Marinescu și C. Rădulescu.

În 2 Iunie merge la Pesta pentru consfătuire cu dl Mocioni, iar la 8 Iunie se ține o consfătuire la Capolnaș cu dd. Mocioni, în care se mai fac unele modificări în statute.

De aici V. Roman se reîntoarce la Sibiu, unde trebuia să se facă traducerea statutelor în limba maghiară, și nu se găsea traducător. Plângându-se V. Roman despre acesta împrejurare către Baron Urs, „dă-mi-le mie”, i-a zis acesta, tocmai

am drum la Pesta și voiu îngriji de un traducător harnic“.

La 20 Iulie traducerea maghiară este terminată prin dl Gherasim Raț, astăzi consilier de secțiune și dl Baron Urs le trimite lui V. Roman, spre purizare cu cercetarea, ca apoi dimpreună cu o plenipotență pentru dd. Mocioni, să i le trimită iar îndărăpt.

După purizarea statutelor, V. Roman pleacă la Pesta în 20 Septembrie, cu statutele și rugarea de aprobare către minister, dar atunci nu s'a putut înainta.

În Octombrie, cu ocaziunea unui Congres național bisericesc, aflându-se în Sibiu și Mocioniștii, se ținură mai multe conferințe, la cari se întruniră aproape toți fondatorii.

În aceste conferințe s'a hotărât între altele, ca V. Roman să folosească timpul până la aprobarea statutelor și să meargă la Viena, spre a studia organismul institutelor de credit și spre a face cunoștință cu lumea financiară de acolo, cum și spre a prepara legăturile în cari va trebui să se pună „Albina“.

Plenipotențiații comitetului fondator, domnii Alexandru și și Antoniu Mocioni, la 3 Noembrie 1870, prezintă ministrului de comerț de pe atunci, Szlavy, statutele (Adn. H. a.) și rugarea pentru aprobare. Adn. B.

Ministrul promite rezoluarea cererii cât mai curând.

Tot în Noembrie V. Roman se pregătește să meargă la Viena, după cum se hotărâse. Spre scopul acesta cele dintâiu mijloace materiale i le-a prestat Nicolae Șandor de Vist, proprietar în Oarda, care drept avans pentru acțiunile ce le va subscrie la timpul său, i-a năvărit 300 — fl.

„Aici”, scrie V. Roman din Viena, „cercetez cu diligență două institute, unul „Oesterreichische Hypothekar.-Credit- und Vorschussbank”, altul: „Erste oesterreichische Sparkassa”, cari pot fi model la toate institutele noastre din provincie.

Voiu cerceta mai târziu și pe celelalte institute. Afară de aceia mai cercetez pe toată ziua și bursa de aici, etc. În acest mod voiu completa studiul meu în acest obiect, început acum de 2^{1/2} ani, parte în praxă la banca „Transilvania” parte în teorie prin studiu de zi și noapte, al cărui rezultat în prima linie a fost sta-

tutele și parte, acum, iarăși în praxă cea mai bună la instituturile de aici, unde poate omul să profite într'o lună cât altundeva într'un an".

Anul următor, 15 Aprilie 1871, V. Roman scrie iarăși din Pesta către „Gazeta Transilvaniei”.

„După ce mi-am ajuns bine scopul, pentru care mersesem la Viena, în reînțoarcere, m'am oprit vre-o două săptămâni aici în Pesta spre a urgita aprobarea statutelor. După alergări în sus și în jos, după tocmeli în dreapta și stânga, în privința modificărilor ne-a succedat prin influința d-lui Alexandru Mocioni a exopera aprobarea tuturor ministerelor și se și purizează exemplarul de statute, pentru subșternere la Majestatea Sa. Atunci eu am plecat la Sibiu în speranță, că mult în 2 săptămâni vom avea în mână aprobarea definitivă.

În ziua de Paști însă tocmai pe când eram la prânz îmi veni dela dl Alexandru Mocioni o depeșă, ca îndată să plec la Pesta. Aici venind aflai cu întristare, că înaltul minister de Finanțe mai prefinde nu mai puține de 7 modificări nouă în statute.

După pertractări de 3 zile acum succese dlui Alexandru Mocioni a îndupleca pe referentul ministerial a se abate dela 3 modificări mai grele, iar pe cele 4 furăm silifi a le primi. Exemplarul pentru Majestate se purizează acum din nou și ni s'a dat parola, că pe săptămâna viitoare se va subșterne. Eu mai sunt silif a petrece aici vre-o 8 zile, până voi vedea lucrul urnit".

La 26 Iunie 1871 sosind în fine aprobarea statutelor membrii comitetului fondatori aflători în Sibiu, se adună imediat într'o ședință.

Aceasta e prima ședință în care au început a se purta procese verbale.

Până acum erau numai consfătuiri. În ședința aceasta ținută la 27 Iunie 1871 fiind prezenți membrii: Ioan Hannia, Iacob Bologa, Paul Dunca și Visarion Roman;

a) se ia spre îmbucurătoare știință comunicarea, că în urma ordinului ministerului reg. ung. de agricultură, industrie și comerț, datto 20 Iunie 1871 Nr. 6727, împărtășită comitetului fondator prin magistratul din Sibiu, statutele instituiunii de credit și economii „Albina” sau aprobat

de către înaltul minister acum numit și s'au întărit de către Majestatea Sa prin rescriptul datto Schönbrunn, 14 Iunie 1871;

b) se decide a se exprima în scris dd. Antonie și Alexandru Mocioni recunoscința și mulțumita acestui comitet pentru ostenele și stăruințele ilustrităților lor în cauza aprobării statutelor;

c) până la constituirea definitivă a comitetului de administrație se primște următorul Regulament provizoric.

(Urmează textul regulameutului).

Se iau mai departe toate dispozițiile necesare pentru lucrările începătoare.

Visarion Roman învitat de dl Alexandru Mocioni aleargă la Pesta. Dela Pesta V. Roman pleacă împreună cu Iacob Bologa la Viena, unde se pun în contact cu unele case mari pentru a-și asigura subscrierea capitalului fundațional.

Într'adevăr de aici s'au întors cu bune speranțe. De concursul acestor case însă n'a fost nici o trebuință.

Pentru subscrierea de acțiuni se aleg bărbații cei mai de frunte din toate părțile locuite de românii din Transilvania, Ungaria ba și din Bucovina Adn. C.

La 1 Iulie 1871 Comitetul fondator emite un program prin care face publicului cunoscută întreprinderea sa. Adn. D.

Iar la 1 August se emite prospectul la subscripțiune și se fixează, ca ultimul termen de subscriere 10 Octomvrie 1871.

Pentru subscrieri se face o agitație atât prin scrisori private cât și prin ziare.

Visarion Roman, neobosit în urmărirea scopului său, în articoli publicași în „Gazeta Transilvaniei” (Nr. 62/3 anul 1871) arată însemnătatea institutului, pune în vedere prospectele acțiunilor, stăruie să dovedească rentabilitatea lor, mai ales din trei considerațiuni:

Întâiu, pune în evidență caracterul fondatorilor, cari sunt cei mai distinși fii ai națiunii. De aici conchide a doua, că administrația cu deosebire în anii dintâiu este moralmente deplin garantată.

Vine apoi a treia considerație: „Albina” este primul institut între români, prin urmare la români fără concurență. Cu un cuvânt pune în vedere, că institutul are sorții cei mai buni și îndeamnă publicul la subscriere,

Pentru culegere de subscripțiuni din considerațiuni economice nu s'a emis nici o persoană ca să primească subscrieri. Comitetul fondator a decis însă, ca bărbaților, cari se vor însărcina cu primirea de subscrieri să li se acorde o proviziune de $1\frac{1}{2}\%$ adică 50— Cr. de acție. Dar și aceasta numai acelor cari o vor cere.

La 16 August se recearcă consistențele române de a exopera o participare cât mai mare la subscripțiune.

Pentru a se promova subscrierile la acțiuni, Comitetul fondator decide a se trimite invitații de-a dreptul către toți indivizii, dela cari se poate spera că vor participa la subscrieri. Adn. E.

Această hârtie poartă data de 7 Septembrie.

Intracea se aproprie termenul de încheierea subscrierilor și se convoacă o ședință plenară a Comitetului fondator pe ziua de 15 Octombrie 1871.

Se așteaptă cu multă curiozitate rezultatul subscrierii.

La această ședință memorabilă participă toți membrii fondatori, afară de canonicul T. Cipariu.

Președintele Alexandru Mocioni salută cu emoțiune pe membrii și își exprimă bucuria pentru desvoltarea întreprinderii până la acel stadiu.

Directorul interimal raportează despre rezultatul subscrierilor și constată, că 597 acționari au scris cu totul 1836 acțiuni, adaugă însă, că mulți reprezentanți nu și-au trimis coalele de subscripțiune.

În considerarea aceasta, Comitetul decide prolongirea termenului de subscriere până la 30 Noembrie aceluiași an.

După aceasta se ia următorul conclud: p. 33. Pentru cazul că nici până la 30 Noembrie a. e. nu s'ar putea subscrie toate 3000 acțiunile institutului nostru, membrii comitetului primesc obligamentul de a mai subscrie atunci fiecare încă atâtea acțiuni, câte au scris până astăzi; iar restul îl vor primi în părți egale d. n. Antonie și Alexandru Mocioni, pentru ca în acest mod cu expirarea termenului al doilea de subscriere, capitalul de acțiuni recerut în §-7 al statutelor să fie la tot cazul scris.

Concludul acesta, cu deosebire angajamentele dd. Mocionii, au asigurat reușita completă a întreprinderii.

Comitetul fondator, din incidentul acesta își exprimă mulțumita protocolară ilustrilor domni Mocioni pentru însemnatul ofert făcut pentru mai curândă activare a institutului.

Până la ședința aceasta incurseră fl. 22.304²⁰, cari se elocară parte la Cassa de Păstrare săsească, parte la Filiala băncii austro-ungare, mai târziu s'au depus sume spre păstrare și la „Comitetul administrativ al fondului școlar al foștilor grăniceri din Regimentul român I“.

Tot acum se decide procurarea unei casse de fier și a se înscrie concurs pentru postul de contabil.

În ședința dela 9 Septembrie se constată, că 1060 acționari au scris 2924 acții și că, după știri telegrafice pe la 20 reprezentanți se mai află atâtea subscrieri, încât capitalul social este deplin acoperit.

Tot acum se decide a se emite convocarea de plățirea ratei a ll. cu 20% de acțiune.

Reprezentanților Dr. Aureliu Maniu din Lugoj și Simion Manguiea din Oravița, li se exprimă recunoștința protocolară, care este a li se comunica și în scris, ca celor mai activi și zeloși reprezentanți ai institutului, exoperând cel dintâiu subscrieri la 434 cel din urmă la 414 acțiuni.

Se decide închirierea unui local mai corespunzător, anume, localitățile din casa Savu Lobonț strada Măcelarilor No. 18, din etajul I dindărăpt, pe 3 ani, cu fl. 300 la an.

Intracea subscrierile la acțiuni se completează, ba întrec suma recerută; la 1 Decembrie erau scrise 324: rata a ll-a încă începea a se încasa și Comitetul în ședința dela 26 Decembrie, când se constată, că s'au scris 3096 acții fără să fi încurs toate listele defige ziua pentru convocarea adunării generale constituante pe 11 Februarie 1872, cu adausul ca, directorul interimal să se pună în privința aceasta în coințelegere cu președintele Dr. Alexandru Mocioni. La 4 Ianuarie 1872, Directorul raportează, că la postul de contabil publicat în „Gazeta Transilvaniei“, „Albina“, „Hermannstädter Zeitung“ „Pester Lloyd“ și „Neue Freie Presse“ au comepat cu totul 20 de indivizi.

După calificățiune și pe baza informațiilor luate prin președintele Alexandru

Mocioni, Comitetul decide conferirea postului de contabil petentului Stefan Liszay fost contabil la Banca Transilvania din Sibiu, pe atunci secretar la reprezentanța băncii în Cernăuși, cu adaosul, ca în privința urcării salariului pentru viitor, directorul să stipuleze condițiile și contractul să se încheie numai după aprobarea comitetului.

* * *

Am finut să reproducem în întregime pentru că ceasta este aproape identic istoria tuturor băncilor noastre. Este știut cum părinții noștri au înființat aceste bănci, de multe ori împrumutându-se la străini cu tot riscul ce comporta o întreprindere economică nouă mai ales în vremurile de atunci.

Nu vom aminti meritele neperitoare pe lângă cultural și național a băncilor noastre. Să se cerceteze rapoartele anuale a oricărei băneufe și nu este una care să nu fi dat obolul său pentru cultura și lupta noastră națională. Atunci când n'aveam sprijinul Statului Român, școlile și bisericile noastre au fost ajutate dacă nu chiar înființate cu banul „cămătarilor“. Sute de milioane s'au dat în aceste scopuri în decurs de 6 decenii de când există aceste bănci.

Superioritatea economică a țărânului ardelean se datorează tocmai acestor organizații financiare oropsite, cari azi sunt amenințate cu distrugere pentru a salva țărâtimea, ridicată prin aceste bănci, din „ghiarele cămătăriei“. Moșiile ungurești și străine au trecut în mâinile țărânului român tocmai prin ajutorul de neprețuit a băncilor noastre. Politică această patriotică a înaintașilor noștri respectată cu sfințenie de conducătorii actuali ai băncilor noastre a fost totdeauna un ghimpe în ochii vrășmașilor noștri de ieri. Nici azi după 14 ani de la Unire nu ne pot uita. În timpul când guvernul și parlamentul apostolului nașunii, dl N. Iorga, ne pregătea dinamitarea noastră, trușaușul arhiduce Iosif de Habsburg din Budapesta în diseuția din Casa Magnașilor a unui proiect de lege pentru restrângerea dreptului de achiziționare a proprietăților rurale în Ungaria, amintea de politica de „trădare“ a băncilor românești, în frunte cu „Albina“ din Sibiu, din fosta Ungarie.

Și apoi câți dintre intelectualii de dincoace de Carpați, oameni de o va-

loare reală, rămâneau la plugul din satul lor, fără ajutorul neprecupețit al băncilor, fie împrumut fie bursă sau numai ca masă gratuită la „masa studenților“ susținută de acești „cămătari“?

Dar nici după Unire menirea băncilor noastre n'a încetat. Din contră aceasta menire s'a lărgit, a devenit mai importantă. Cutezăm să afirmăm că naționalizarea orașelor din Ardeal și Banat n'ar fi progresat așa de mult fără ajutorarea eficientă a populației românești de către acești cămătari: băneile românești. Nu-i casă românească cumpărată de la străini sau construcție nouă, nu-i prăvălie românească sau orice altă înfiripare românească cât de modestă, fără sprijinul și ajutorul băncilor românești. Să nu se uite că însuși imperiul român în 1918/19 era finanțat de o mare bancă românească din Ardeal.

În actuala orânduire economică și socială băneile sunt organe economice indispensabile. Cu atât mai mult sunt indispensabile băneile românești pentru eucerirea economică a acestor ținuturi, ce economicește și azi sunt în mână neromânească.

Modificarea radicală sau chiar abrogarea excesivă, tuturor acestor legiuri de protejire fără nici un discernământ, a tuturor debitorilor se impune de la sine, — pentru că în caz contrar nu se vor distruge băneile noastre ci toate instituțiile financiare începând cu institutul nostru de emisiune. Oricât sunt băneile obligate a plăti Băncii Naționale capitalul și dobânda în întregime nu vor putea să-și îndeplinească obligașunile lor în actuala situație de drept. Astfel tot portofoliul agricol de multe miliarde de la Banca Națională este complet imobilizat. Și apoi când va porni cascada „lichidărilor judiciare“ unde se va opri?...

Dar nu ne poate lăsa indiferent nici situația deponentului și soarta avutului lor, de multe ori unicul lor avut. La băneile noastre unde s'a lucrat cinstit cu toată precaușunea ce reclamă mânduirea banilor altora. Până în toamna anului trecut deponentii au putut dispune oricând de economiile lor, fiind cel mai sigur plasament depozitul spre fructificare.

Față de această situație, guvernânșii Țării, chiar și foștii „tehnicieni“, nu pot rămânea indiferenșii și vor trebui să se

supună necesității imperioase: revenirea la bunul simț!

Aceiunea noastră nu este ofensivă bancară ci o legitimă apărare față de încercarea temerară tradusă în lege: rapt al produsului muncii oneste, raptul economiilor.

O intențiune de împăciuire compromisă de invitați.

Înălțătorul scop pentru care au fost convocați debitorii instituțiilor financiare din jud. Putna, ca împreună cu acționarii și deponenții să găsească mijlocul practic pentru ameliorarea situațiunii financiare dezastruoase în care se zbate întreaga economie și finanță a țării, a fost stânjenit și dejucat. Intenția lăudabilă de apropiere a creditorilor cu debitorii lor, nu s'a putut înlăptui.

După cum a fost anunțat la timp, conducătorii Bănelor în dorință de a ajuta cărmuitorilor țării găsierea unei soluțiuni pentru remedierea crizei fără seamă, a convocat pentru Duminică, 7 August 1932, o întrunire, care a și avut loc, în sala Gropper din Focșani.

Buna intențiune nu dă totdeauna roadele dorite și așa s'a întâmplat și de data aceasta. Debitorii cu sufletul mic, de teamă că o să piardă avantajele neașteptate pe care li le-a dat legea Conversiunii, drept plocon, au atâțat spiritele în diferitele localități de podgorie și au organizat o adevărată căprărie de turburători, care încă dela începutul discuțiunilor au provocat tumult și apoi scandal, spre a împiedeca pe inițiatorii să-și expună părerile lor, care după însuși textul convocării sunau astfel:

„Lichidarea datoriilor vechi, restabilirea creditului, înviiorarea comerțului, care să poată provoca o valorificare a produselor agricole și viticole sunt punctele principale ale programului de activitate, al Comitetului organizator, iar pentru îndeplinirea lui, cerem concursul tuturor cetățenilor cu dragoste de neam și țară și i rugăm să pună mai presus de interesul personal, buna stare generală, din care să renască România prosperă de odinioară, admirată și stimată de celelalte popoare“.

Atitudinea nu tocmai civilizată a debitorilor, neconvenindu-ne și nepotrivindu-se cu buna noastră intențiune și cu inima curată și sinceritatea cu care deponenții și acționarii le-au întins mâna frățească debitorilor; inițiatorii au declarat, cu

regrete, că sunt siliți a părăsi sala, pentru a evita o desfășurare mai tragică, nedorită, a pornirilor acelorora, care au venit gata ca să discute cu ciomagul importante și vitalele chestiuni arătate mai sus, care ar trebui să intereseze în aceste vremuri, pe tot cetățeanul conștient de greaua situațiune prin care trece țara și economia ei.

Deponenții și acționarii s'au îndreptat apoi spre sala Băncii Economia, unde au discutat în liniște, așa că Moțiunea votată reprezintă expresiunea fidelă a convingerilor pornite din minți sănătoase, a acelorora care au pus mai presus de orice interes particular, interesul și buna stare generală.

Dorbitorii precum și moțiunea se poate vedea la sfârșitul acestui articol.

Am ținut să arăt la ce recurg aceia cărora instituțiunile noastre le-a fost pururea mână de ajutor, timp de peste o jumătate de veac, la nevoele de tot soiul, ce au avut și mai cu osebire în vremea refacerii vitelor distruse de filoxeră, sunt acum 30 ani, cum și la refacerile gospodăriilor distruse de războiul mondial.

Că scandalul era preconizat și pus la cale de mai înainte, reese din împrejurarea că invitații noștri debitori au refuzat să accepte președinția dlui S. Rahtivan alegând ca președinte pe dl C. I. Langa în locul aceluia care, urma să prezideze adunarea de drept, în calitate de președinte al celei mai vechi instituțiuni financiare din Focșani și fost profesor la Liceul Untrea de aici, timp de 42 ani, în care timp, multe serii de elevi au eșit de sub mâna sa, printre aceștia erau foarte mulți dintre debitorii prezenți în această adunare și chiar însuși dl C. Langa care a fost ales președinte al adunării.

Să desprinde dar starea dureroasă nu numai a crizei materiale, dar mai presus de toate a extraordinarei crize morale de care suferă țara noastră: Lipsa de respect și de recunoștință, către bătrâni și către aceia care i-au luminat cum și către aceia care i-a ajutat în nevoi, starea bolnăvicioasă care ne va arunca în brațele colosului dela nord. Frumoasă pildă și frumos viitor ne așteaptă. Mâna criminală ascunsă își va vedea reușita gândului necurat, dacă nu se va pune stavilă acestei porniri de distrugere capitalistă.

Dorbitorii au fost Domnii: S. Rahtivan, vicepreședinte al Consiliului de Administrație al Băncii Economia din Focșani, fost profesor de Liceu, Ștefan Gogonea viticultor, proprietar și Președinte al Sfatului Negustoresc, Gh. Antonescu, proprietar viticultor și fost comerciant, Emanoil Cardaș, fost

Diriginte al Of. Poștal, Putna azi pensionar, Dr. Sep-
telici, Colonel Caloinescu, M. Gavrilescu fost in-
stitutor și proprietar, D. I. Dumitrescu-Bârlad, vice-
președinte al Uniunii Băncilor mici și mijlocii
din România, care a venit însoțit de d-nii: V. Ște-
fănescu, Dumitru Constandache, Paul Frumuzache
și Al. Palade, directori de bancă din Bârlad,
advocat Hartular dela Banca Creditul Râmnicean
din R.-Sărat, venit cu d-nii: C. Atanasiu și I. Asa-
nachescu, directori de bancă din R.-Sărat, I. R.
Neguș, directorul Băncii Economia din Focșani,
Gh. Ștefănescu, directorul Băncii Frăția din Foc-
șani și Colonel Văleanu, proprietar din Focșani.

Moțiunea votată.

Deponenții și acționarii Băncilor din jud.
Putna întrunindu-se în ziua de 7 August 1932, în
sala Gropper din Focșani, la o consfătuire ami-
cală cu debitorii lor, ai căror bătăuși au împie-
dicat discuțiunile, primii au continuat în sala
Băncii Economia, hotărând că:

Pentru restabilirea creditului și înlăturarea
crizei acute de care suferă țara și pe care
M. S. Regele a caracterizat-o ca fiind fără pre-
cedent, cum și pentru îndulcirea raporturilor dintre
debitori și creditori, respectând însă dispozițiunile
constituționale și principiile de drept a legilor în
vigoare, se impune:

1. Abrogarea legii conversiunii și înlocuirea
ei cu o lege de păsuire pentru toți debitorii fără
favoruri personale sau locale pe timp de 5—10
ani și cu o dobândă redusă de 1—2% peste
scontul Băncii Naționale;

2. Modificarea legii lichidării judiciare așa
fel ca să poată beneficia de avantajele ei, numai
oamenii cinștiți;

3. Intensificarea și îmbunătățirea producțiunii
agricole. Agricultură nemai fiind o ocupațiune
rentabilă în starea înăpoiată în care se găsește
astăzi;

4. Să se ia fără zăbavă și cu energia unei
vâsleșciscusit și cu brațele puternice toate mă-
surile legale, pentru a scăpa țara de
valurile înspăimântătoare ale crizei și neîncrederii
pe care plutește, gata să fie înghițită;

5. Ordine și cinste în viața publică și privată.

CORRESPONDENT.

„Banca Vărădiana,” soc. anonimă, în Vărădia jud. Caraș.

Convocare.

În conformitate cu concluzele din 8 Mai și
12 Iunie a. c. luate în Adunările Generale ale
„Solidarității” domnii acționari ai institutului

„Banca Vărădiana” societate anonimă, prin
aceasta se convoacă la

adunarea generală extraordinară,

pe ziua de 21 August 1932 ora 6 p. m. în localul
institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Cons. de Administrație asupra
situației create băncii prin punerea în
aplicare a legii de asanare a datoriilor
agricole și propuneri cu privire la măsu-
rile de luat pentru asigurarea intereselor
băncii, eventual încredinșarea Consiliului
de Administrație cu cererea lichidării ju-
diciare.

Vărădia, la 4 August 1932.

Consiliul de administrație.

„Banca Poporală”

Inst. de credit și economii ca soc. pe acții în Caransebeș.

Convocare.

Conformându-ne hotărârilor asociațiunii in-
stitutelor financiare românești din Ardeal, Banat,
Crișana și Maramurăș „Solidaritatea”, luate în
adunările generale extraordinare ale ei dela
8 Mai și 12 Iunie a. c., domnii acționari ai in-
stitutului de credit și economii s. p. a., „Banca
Poporală” din Caransebeș, sunt invitați la

adunarea generală extraordinară

care se va ține în Caransebeș, Sâmbătă, la
20 August a. c. ora 12 a. m., în localitățile in-
stitutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale, designarea
notarului și a doi acționari pentru verificarea
procesului-verbal;
2. Raportul Consiliului de administrație asupra
situațiunii create institutului prin punerea în
aplicare a legii de asanare a datoriilor agri-
cole și propuneri cu privire la măsurile de
luat în caz de necesitate, pentru asigurarea
intereselor institutului.

Caransebeș, la 4 August 1932.

Consiliul de Administrație.

NB. Domnii acționari, cari voiesc să par-
ticipă la această adunare în persoană sau prin
plenipotențiat, sunt rugați în sensul statutelor
a-și depune acțiunile în Caransebeș la institutul
nostru, ori la filialele din Bozovici, Teregoava,
Mehadia, Buziaș, Eșelnița și Sacul, afară de
acestea la institutele care sunt membre la „So-
lidaritatea”.